

Ко прави представу о Караџићу?

Пише: Мик Хјум
уторак, 29 јул 2008 22:15

„Спајкд“ („Спикед“). В. Британија

Бивши ратни вођа босанских Срба представљен је као хитлеровски монструм како би се подигао морални ауторитет међународне заједнице

На чудан начин, деловало је некако одговарајуће да је вођа босанских Срба Радован Караџић био веома добро прерушен када је коначно пронађен и ухапшен под оптужбом за геноцид. Јер, многи у међународној заједници већ више од једне деценије покушавају да представе овог, ни по чему посебног локалног националистичког вођу – као хитлеровског монструма.

Можда је овој слици такође одговарала чињеница да је он по свој прилици провео своје године скривања након грађанског рата у бившој Југославији као терапеут алтернативне медицине. Јер, морални крсташки рат у циљу приказивања Срба као нових нациста, вођен после југословенског грађанског рата посредством лова на Караџића под оптужбом за геноцид, послужио је као чудна врста терапије за многе на Западу. Означавачући Србе као зле, они су пронашли начин да се осећају праведнијим. У том процесу су искривили реалности југословенских грађанских ратова, ризиковали умањивање значаја нацистичког холокауста и отворили пут за нове погубне западне интервенције.

Ово последње данас чини западне крсташе још одлучнијим у махању својим анти-српским заставама. Балкански ратови 1990-их представљали су врховни аргумент либералне левице за међународно мешање у унутрашње ствари националних држава. Дебакл у Ираку је у међувремену уништио кредибилитет те опције. Поставка по којој су се они супротстављали новим нацистима у Босни и на Косову остала је практично једина ствар за коју интервенционисти могу да се ухвате као доказ да су били на правој страни.

То је разлог зашто су нови ловци на нацисте неизмерно радосни након Караџићевог хватања ове недеље. Педи Ешдаун, бивши господар Босне, најавио је да ће овај успех да прослави са својим босанским пријатељима. Оно што остаје да се види јесте да ли ће се осећати једнако лагодно када буду приморани да се суоче са човеком уместо са монструмом на суду. Сећање на суђење Милошевићу требало би да их подсети на то како такве пажљиво режиране представе могу да се претворе у срамотне дебакле.

Нити ја нити било ко други у часопису „Спајкд“ подржава Караџића. Током рата у Босни он се понашао као уображени, ситни националиста са романтичним сном и цртом бескрупулозности. Али далеко од тога да је био једини. Међутим, кампања да се Караџић демонизује и осуди за геноцид пред међународним трибуналом за ратне злочине представља један политички мотивисан циркус који служи неким другим интересима, а не правди. Чињеница да је он ухапшен у склопу једног дипломатског

подухвата који треба да помогне новој српској влади да се избори за улазак у Европску унију у складу је са кампањом која је од самог почетка била максимално политизована.

Питање оптужби за ратне злочине одувек је носило јаке примесе двоструких стандарда. Сам појам ратног злочина је проблематичан, јер испада да постоји начин вођења рата који је некако цивилизован и у складу са правилима крикета. Када се учесник неког рата оптужи за ратне злочине, обично се са сигурношћу може рећи да ће то бити један од Њих а не један од Нас – један од варвара из неразвијеног света а не центлмен са Запада. Када је међународни трибунал за ратне злочине тражио Аркана, најозлоглашенијег српског вођу паравојних формација, овај је рекао да ће се тамо појавити тек након америчке владе: „Нека Хашки трибунал прво приведе оне који су уништили Хирошиму и Нагасаки, оне који су убили цивиле у та два града, који су напали Панаму и Гренаду, па тек онда мене.“ Било је тешко оспорити валидност његовог аргумента.

Међународни кривични трибунал за бившу Југославију изгласан је од стране Савета безбедности Уједињених Нација 1993, за време рата на Балкану. То је био први трибунал за ратне злочине који је успостављен после Другог светског рата. Зашто је то било тако? Тешко да смо имали мањак ратова у том полувековном међупериоду, од којих су многи били крвавији од балканског сукоба. Од самог почетка, тај трибунал био је политичко средство употребљено као одговор на кризу ауторитета на Западу у времену након Хладног рата. Његов главни циљ био је успостављање права Савета безбедности УН да може да суди остатку света. Његова политичка природа је на најочигледнији начин разоткривена када је председник Милошевић оптужен за ратне злочине за време НАТО бомбардовања Србије 1999. године.

Међутим, најупечатљивија страна крсташког рата за нацификују Срба била је улога новинара либералне левице. Управо су ови „лаптоп бомбардери“ захтевали да Британија и Запад снажније интервенишу против Срба, прво у Босни а затим и на Косову. И ово је уствари више био производ догађаја који су се одвијали унутар самог Запада. Крах традиционалне политичке поделе на левицу и десницу на крају Хладног рата лишио је многе јасне мисије или ствари за коју се треба борити. Неки су нови спас и нов морални смисао потражили у крсташком рату на Балкану. Новинари и политичари говорили су о Босни као „нашој Пољској“, па чак и као „холокаусту наше генерације“, а о рату против Срба као „нашем Другом светском рату“, прилици да се иде трагом племените борбе њихових очева против нациста.

Како би ствар оправдали, морали су да сложени грађански рат у бившој Југославији преобличе у једноставан чин геноцида којег су починили српски нео-нацисти. Свакако су Срби починили ужасна зверства, као и Хрвати и муслимани. То је природа грађанских ратова. Али, као и у другим ратовима, многе приче о зверствима су искривљене како би се пренела неопходна порука. Један такав пример су догађаји у Сребреници, због којих се Караџић сада терети за геноцид. То је била крвава, сложена и дуготрајна битка која се завршила под нејасним околностима, када су босански Срби хладнокрвно масакрирали непознат број босанских муслимана. Међутим, мало тога доказује тврдњу да је то био чин геноцида за предумишљајем (види: „Како је Сребреница постала прича

Ко прави представу о Караџићу?

Пише: Мик Хјум
уторак, 29 јул 2008 22:15

са моралном поуком?“ Таре Мекормак / Хов дид Сребреница бецома а моралиту тале?, бу Тара МцЦормацк).

Последица тог пропагандног рата била је искривљена перцепција и прошлости и садашњости. Бескрајна поређења холокауста са једним грађанским ратом ризиковала су срозавање јединственог историјског злочина који је представљало убиство шест милиона Јевреја. У исто време, рођен је мит да се догодио један нови холокауст против којег је Запад одбио да интервенише. Говорило се да је наук Босне тај да ће у будућности бити потребне раније и снажније интервенције. Уствари, проблем у бившој Југославији био је у претераном мешању са Западом; као и увек, такво мешање је само појачало и проширило сукобе. Грађанског рата није ни било све док напетости нису експлодирале услед немачког признавања отцепљења републике Хрватске и америчког признавања Босне. Након што је успео да не испали ниједан метак током хладноратовског суочавања са Совјетским Савезом, НАТО је своју прву војну акцију спровео у виду бомбардовања босанских Срба 1995. – а затим и саме Србије 1999. По завршетку рата, Босна је постала подељени протекторат УН, под фактичком диктатуром наметнутих званичника попут Ешдауна.

Зато су се неки од нас противили моралном крсташком рату по питању Босне, као и ратовима против Срба. Не зато што смо ми на неки начин били „про-српски“ настројени – из ког разлога је требало заузети било чију страну у разорним балканским грађанским ратовима? Не, то је било зато што смо увидели опасности међународне интервенције, историјског ревизионизма и покушаја да се проблеми западне политике и друштва решавају на туђим ратиштима. У том духу сам 1997. написао памфлет под насловом „Чији је ово уопште рат?“. У истом духу је и часопис који сам уређивао, „ЛМ“, објавио чланак о медијском покривању приче о логорима босанских Срба, који је довео до злогласног суђења за клевету, које смо изгубили (што се обично и дешава оптуженим под британским законима за клевету), што је резултирало гашењем тог часописа – и, нехотице, у рађањем часописа „Спајкд“.

Мало сам тога написао о овим питањима од тад, зато што ме балканска политика много не занима. Међутим, британска реакција на Караџићево хапшење могла би да нас подсети да се овде још има о чему расправљати по питањима попут међународне интервенције, правде и ратног извештавања.

Мик Хјум (Mick Hume) је уредник у часопису „Спајкд“.
www.spiked-online.com